

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง
ข้อมูล ณ วันที่ ๑ เดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๘

.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสุทิน ยิ้มศรี

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๓๗ ม. ๓ ต. ดอนทราย อ. ปากพะยูน จ. พัทลุง
โทรศัพท์ ๐๙๙-๔๖๔๘๔๖๓ Facebook สุทิน ยิ้มศรี Line สุทิน ยิ้มศรี
เกิด พ.ศ. ๒๕๐๐ ปัจจุบันอายุ ๖๘ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น

สถาบันการศึกษากศน. ปากพะยูน.....

คณะ/สาขาวิชา-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....ค้าขาย.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑๔๔,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงเรียนรู้นาข้าว

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๖.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑.การผลิตข้าวคุณภาพ

๒.การจัดการดินและปุ๋ย

๓.การแปรรูปข้าวสัซหัด

๔.การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน

๕.ฐานเรียนรู้ด้านการประมง

๖. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๖.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.การปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยพืชสด

๒.การผลิตปุ๋ยชีวภาพ

๓.การแปรรูปผลผลิตข้าว

๖.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.เกษตรทฤษฎีใหม่

๖.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๑..... หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.การวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์

๖.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การแปรรูปผลผลิตข้าว

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อจำหน่ายข้าวสารคุณภาพ เพิ่มช่องทางการตลาด เช่น ตลาดออนไลน์ ได้ราคาเพิ่มขึ้น

๒) เพื่อต้องการผลิตข้าวที่ปลอดภัย ส่งผลดีต่อผู้บริโภค

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

เกษตรกรต้นแบบมีการดำเนินกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ ขับเคลื่อนศูนย์ให้เกิดการพัฒนาอยู่ตลอด โดยการสร้างเครือข่ายในพื้นที่ชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรปลอดภัย โดยการร่วมผลิตข้าวให้ได้ตามมาตรฐาน GAP ของกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวโดยการแปรรูปข้าวเปลือก เป็นข้าวสารที่มีคุณภาพ

ด้านองค์ความรู้ของ ศพก. ได้แก่

๑) โรคและแมลงศัตรูพืช การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

๒) การผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ เพื่อใช้ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๓) การผลิตข้าวตามมาตรฐาน GAP

๔) การปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มผลผลิตพืชอย่างยั่งยืน

๕) การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

สำนักงานเกษตรจังหวัด เป็นผู้จัดการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อเป็นการประสานเชื่อมโยงการขับเคลื่อน ศพก. และแปลงใหญ่ของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด โดยมีการดำเนินการจัดร่วมกับผู้รับผิดชอบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่จำนวน ๔ ครั้ง/ปี เพื่อให้กรรมการที่เข้าร่วมประชุมได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุ และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันของแต่ละอำเภอ และในที่ประชุมได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อน ศพก. และเครือข่าย ๗ ข้อ ดังนี้

๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ศพก.

๒) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย

๓) ส่งเสริมนวัตกรรมเกษตร ได้แก่ ระบบน้ำ

- ๔) พัฒนาต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- ๕) ส่งเสริมการจัดการศัตรูพืช ดินและปุ๋ย การใช้สารเคมีที่ถูกต้อง ลดละเลิกการใช้สารเคมี
- ๖) ขับเคลื่อนด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG (BCG Economy Model)
- ๗) การเยี่ยมและพบปะ ศพก.

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. โดยการจัดประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ โดยมีเกษตรกรต้นแบบ (ประธานคณะกรรมการ ศพก.) ร่วมกับแปลงใหญ่ และเกษตรกรอำเภอ จัดประชุมเพื่อให้คณะกรรมการได้ร่วมกัน วิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานของ ศพก. การรับรองศูนย์เครือข่าย การบริหารจัดการ การขับเคลื่อนการดำเนินงาน การสรุปผลการดำเนินงาน และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม โดยในการประชุมทุกครั้ง ให้กรรมการที่เข้าร่วมประชุมได้รับทราบข้อมูลสถานการณ์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายสุทิน ยิ้มศรี เกษตรกรต้นแบบ ศพก.หลัก กล่าวว่า แต่ก่อนการทำนาแต่ละครั้งมีการใช้ปัจจัยการผลิต ค่อนข้างสูง เช่น อัตราเมล็ดพันธุ์ต่อไร่ ปุ๋ยเคมี ยากำจัดศัตรูพืช และค่าจ้างไถเตรียมแปลง ต่อมาเมื่อมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรปลอดภัย ด้วยกระบวนการผลิตแบบ GAP ได้ข้าวที่มีคุณภาพ ผลผลิตเพิ่มขึ้น และต่อยอดเพิ่มมูลค่าโดยการแปรรูปข้าวเป็นข้าวสารบรรจุถุงจำหน่ายในตลาดชุมชนและออนไลน์

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

การลดต้นทุน:

การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมช่วยลดต้นทุน เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้สารชีวภัณฑ์ และการใช้เครื่องจักรกลลดการใช้แรงงาน

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต:

การแปรรูปผลผลิตข้าวเป็นข้าวสารบรรจุถุง มีมาตรฐานรับรอง GAP การติดฉลากสินค้าสร้างแบรนด์ ช่วยให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับสินค้า และเพิ่มช่องทางจำหน่ายตลาดออนไลน์ ช่วยเพิ่มมูลค่าและรายได้ให้เกษตรกร

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การผลิต มีการควบคุมคุณภาพ โดยใช้กระบวนการหลักวิชาการและนวัตกรรมทางการเกษตร เพื่อบริหารจัดการคุณภาพ และปริมาณผลผลิตให้มีผลผลิตที่ได้มีปริมาณเหมาะสมและมีคุณภาพดี เป็นที่ต้องการของตลาด โดยการผลิตข้าวตาม มาตรฐานGAP ของกรมการข้าว

การลดต้นทุนการผลิต เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง ลดการใช้ปุ๋ยเคมีด้วยการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้สารชีวภัณฑ์คลุกเมล็ดพันธุ์ เพื่อป้องกันโรคพืช

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต โดยการแปรรูปข้าว เป็นข้าวสารคุณภาพบรรจุถุงจำหน่าย เพิ่มช่องทางการตลาด เช่น ตลาดออนไลน์ ได้ราคาเพิ่มขึ้น

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการแก้ปัญหาด้านแรงงานในกระบวนการผลิต ที่ส่งผลให้ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาสนับสนุนการผลิตข้าว เช่น แทรกเตอร์ในการเตรียมดิน รถเกี่ยวเกี่ยวข้าว การแปรรูปข้าว โดยการสีข้าวกับเครื่องสีข้าวขนาดเล็กในครัวเรือน เพื่อนำมาบริโภคลดการพึ่งพาจากภายนอกชุมชน แปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าข้าวบริโภคที่เป็นที่ต้องการของตลาด เช่น ข้าวสังข์หยดพัทลุง, ข้าวเล็บนกปัตตานี จำหน่ายเพื่อสร้างโอกาสทางการตลาดและราคาที่จำหน่ายได้สูงขึ้น

การสร้างมูลค่าเพิ่มหลังจากการเก็บเกี่ยว โดยมีการใช้ประโยชน์จากฟางในการอัดฟ่อน โดยรถแทรกเตอร์ลากจูงเครื่องอัดฟาง สร้างรายได้จากการจำหน่ายฟางอัดฟ่อนได้ ไร่ละ ๓๐ ฟ่อนๆ ละ ๔ บาท

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน พันธุ์ข้าวที่ปลูกได้ในพื้นที่แปลงนาข้าวนาปี ได้แก่ สังข์หยด เล็บนกปัตตานี ซึ่งเป็นข้าวที่นิยมบริโภค การใส่ปุ๋ยที่เหมาะสมสามารถให้ผลผลิตสูงสุด ๖๐๐ กิโลกรัมต่อไร่(นาปี) โดยใช้อัตรา ดังนี้

ปุ๋ยรองพื้น	ระยะ ๒๐ วันหลังหว่าน (๑๖-๒๐-๐, ๑๘-๔๖-๐)	อัตรา ๒๐	กิโลกรัมต่อไร่
ปุ๋ยแต่งหน้า	ระยะข้าวแตกกอสูงสุด (๔๖-๐-๐)	อัตรา ๕	กิโลกรัมต่อไร่
ปุ๋ยแต่งหน้า	ระยะก้านิดช่อดอก (๔๖-๐-๐)	อัตรา ๕	กิโลกรัมต่อไร่

การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. มีการเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวสังข์หยดเพื่อทำพันธุ์เอง โดยการเลือกเก็บเกี่ยวจากต้นที่แปลงสมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากโรคและแมลง และเก็บเกี่ยวในช่วงที่ข้าวสุกแก่จัด หลังเก็บเกี่ยวได้นำมาตากเมล็ดให้แห้งสนิท และเก็บรักษาไว้ทำพันธุ์ในฤดูปลูกข้าวถัดไป หรือถ้าบางปีทำนาหลายแปลงมีเมล็ดพันธุ์ไม่เพียงพอ ก็จะซื้อจากกรมการข้าวพัทลุง

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ...ข้าวสังข์หยด.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๘-๓-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒) ...ข้าวเล็บนก.....พื้นที่ปลูกจำนวน.....๖-๑-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓)พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สีน้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ...ปลาตุก..... จำนวน.....๓๐๐.....(หน่วย..ตัว...)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สีน้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ...เปิด..... จำนวน.....๒๐.....(ตัว)

๓.๒) ...ไก่..... จำนวน.....๑๕.....(ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สีน้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าน้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าน้าเกษตรหลัก)

๑) สีน้า....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)เมล็ดพันธุ์ข้าว..... เป็นเงิน.....๔๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)ค่าเตรียมดิน..... เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓)ปุ๋ยเคมี..... เป็นเงิน.....๖๐๐..... บาท/ไร่

๑.๔)ค่าเก็บเกี่ยว..... เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕) เป็นเงิน.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๒,๐๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๔,๘๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าน้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ....ข้าวสาร.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๔๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าน้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ....ไข่เปิด.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าน้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ....ปลาตุกแดดเดียว.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ..... ๕๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าน้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ....ไก่....เปิด.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๓,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

เกษตรกรต้นแบบมีความภาคภูมิใจในอาชีพทำนาข้าว มีความสุขที่ได้กินข้าวของตัวเอง มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการสร้างแบรนด์สินค้าข้าว ทำให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีแปลงเรียนรู้ที่พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้แก่สมาชิกในชุมชนในด้าน การผลิตข้าวให้มีคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มผลผลิตข้าว เพื่อให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดจิตสำนึกในการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจาก ศพก. ไปประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- ผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อใช้ในการป้องกันกำจัดทดแทนการใช้สารเคมีได้แก่ เชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีเวอร์เรีย
- การทำน้ำหมักชีวภาพ โดยการหมักเศษผลไม้และเศษผักต่างๆ
- การรณรงค์เผาไหม้นาข้าว โดยการไถกลบตอซังข้าว เพื่อปรับโครงสร้างดินให้เหมาะสมในการปลูกข้าว

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- ผลิตภัณฑ์ข้าว ได้รับมาตรฐาน GAP เป็นที่ยอมรับด้านคุณภาพของผู้บริโภค และจำหน่ายตลาดมีความต้องการในปริมาณมากสร้างรายได้ตลอดทั้งปี
- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ลดการปนเปื้อนสารเคมีในดินและช่วยลดการเสื่อมโทรมของสภาพดิน
- รักษาความสมดุลของระบบนิเวศ มีแมลงที่เป็นประโยชน์ต่อพืชได้อาศัย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายสุทิน ยิ้มศรี เกษตรกรต้นแบบ ศพก. ได้เล่าว่า ในพื้นที่ตำบลดอนทราย อำเภอปากพะยูน ส่วนใหญ่ปลูกข้าว ร้อยละ ๙๐ และพื้นที่เป็นเขตที่มีความเหมาะสมในการปลูกข้าวระดับสูง (S๑) ร้อยละ ๙๕.๕๐ โดยปลูกข้าวเพื่อบริโภคส่วนที่เหลือจำหน่าย แต่ประสบปัญหาการใช้ปัจจัยการผลิตสูง ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ราคาปุ๋ยและสารเคมีแพงและโรคแมลงระบาด เพื่อแก้ปัญหาสถานการณ์ดังกล่าว จึงมีความคิดริเริ่มที่จะปรับปรุงศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ทุกด้าน เช่น เกษตร ประมง ปศุสัตว์ เป็นต้น โดยได้มีการวางแผนพัฒนา ศพก. ในอนาคตในรูปแบบ/กิจกรรม ดังต่อไปนี้

๑. ค้นหาและสร้างเกษตรกรต้นแบบในทุกด้าน พัฒนาด้านเกษตรกรต้นแบบให้สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชนได้

๒. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการลดต้นทุนและการเพิ่มมูลค่าการผลิตข้าว

๓. ร่วมกับชุมชนในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และศักยภาพของชุมชนเพื่อจัดทำหลักสูตรเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและเป็นการพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าของชุมชน

๔. พัฒนาผลผลิต ผลิตภัณฑ์ และอาคารผลิต เพื่อให้ได้รับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP

๕. ปรับปรุงฐานเรียนรู้ ให้มีความพร้อมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับชุมชน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ศพก. อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ในการสร้างศาลาเรียนรู้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ทำให้มีสถานที่พร้อมในการถ่ายทอดความรู้ แก่เกษตรกรและผู้สนใจ สามารถกันแดด/ฝนได้โดยเป็นสถานที่ใช้ในการฝึกอบรมเกษตรกรโครงการต่างๆ ดังนี้

๑. อบรมเกษตรกร จัดกระบวนการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพ ศจช.

๒. มีการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ และหน่วยงานต่างๆ เข้ามาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้ อย่างสม่ำเสมอ (กรมพัฒนาที่ดิน, สถานีพัฒนาที่ดิน จังหวัดพัทลุง)

๓. การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๔. การจัดทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุนการผลิต

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมถึงเป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าและปัญหาเชิงระบบที่เกษตรกรในพื้นที่เผชิญ ได้แก่

- การผลิตข้าว เช่น การจัดการศัตรูพืช การจัดการดินและน้ำ หรือการเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสม
- การวางแผนการผลิต การตลาด และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว
- การบริหารจัดการต้นทุน การจัดการบัญชี และการวางแผนการผลิต

การจัดทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุนการผลิต

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

มีบทบาทเป็นวิทยากรประจำศูนย์ ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร ได้แก่

- การผลิตข้าวคุณภาพ ได้ดำเนินการตามแนวทางเกษตรปลอดภัย “การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) ของกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- การแปรรูปข้าว จากข้าวเปลือกเป็นข้าวสารกล้อง ข้าวสารขัดขาว บรรจุถุงจำหน่าย
- การใช้สารชีวภัณฑ์ ได้ขยายเชื้อราไตรโครเดอร์ เพื่อลดการใช้สารเคมีในการป้องกันสาเหตุโรคพืช
- การผสมปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีที่มีราคาสูง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

เปิดเป็นศูนย์เรียนรู้จำนวน ๖ ฐาน ได้แก่ ๑.การผลิตข้าวคุณภาพ ๒.การจัดการดินและปุ๋ย ๓.การแปรรูปข้าวสังข์หยด ๔.การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน ๕.ฐานเรียนรู้ด้านการประมง ๖.ฐานเรียนรู้การเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อให้เกษตรกร และบุคคลทั่วไปได้เข้ามาศึกษา และนำไปปรับใช้ในพื้นที่ตามความเหมาะสม

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรในชุมชน และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ โดยการเรียนรู้จากของจริง และสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีการบริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร นอกจากความรู้ด้านการเกษตรแล้ว ยังมีความรู้จากหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เกิดความสามัคคีกัน และแบ่งปันด้านความรู้และสิ่งของ

- เกษตรกรได้มาเรียนรู้จากของจริง ซึ่งสามารถนำไปปฏิบัติได้
- เป็นแหล่งบูรณาการหน่วยงานต่างๆซึ่งเข้ามาสนับสนุนด้านความรู้และงบประมาณ
- เป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีของเกษตรกร เช่น การผลิตสารชีวภัณฑ์
- การบูรณาการ การทำงานของหน่วยงานต่างๆ

๔.๑.๕ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- ประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานและแนวทางในการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ
- ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้
- ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป
- ประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ฯ
- การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความชัดเจนขึ้น แต่ละหน่วยงานที่เข้าร่วมในการดำเนินงาน ศพก. รู้บทบาทของตนเอง

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตข้าว
- ส่งเสริมการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำการเกษตร ทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ลดต้นทุนการผลิต และสร้างรายได้ที่ยั่งยืน
- เป็นต้นแบบในการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ทำให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่สนใจของคนในพื้นที่
- เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ทำให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาภาคการเกษตร

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- ๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
- บทบาทหน้าที่ตำแหน่งอื่นนอกจากเป็นประธาน ศพก. หลัก ได้แก่

๑. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน

๒. หมอดินอาสา ของกรมพัฒนาที่ดิน

๓. รองประธานแปลงใหญ่ แปลงใหญ่ข้าวตำบลดอนทราย ปี ๒๕๕๙

๔. คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ตำบลดอนทราย

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

มีส่วนร่วมพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ เช่น การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ เป็นการเผยแพร่ สร้างการรับรู้การทำการเกษตร เทคโนโลยี

ใหม่ๆ ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ การเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่ และการเป็นหมอดินอาสา ของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อช่วยแก้ปัญหา ถ่ายทอดความรู้เรื่องการจัดดินและปุ๋ยให้กับเกษตรกรในพื้นที่

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

อย่าดูถูกความสามารถของตัวเอง จงเริ่มต้นวางแผน แล้วลงมือทำเพื่อให้ความฝันนั้นเป็นความจริง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

ทีมงานผู้ถอดบทเรียน

๑. นางสาวยุรี โมฬี	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอปากพะยูน
๒. นางสาวนริศา เยหมัน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	สำนักงานเกษตรอำเภอปากพะยูน
๓. นางสาวน้ำอ้อย ศรีประสม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอปากพะยูน
๔. นางสาวจรรุวรรณ หนูแก้ว	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	สำนักงานเกษตรอำเภอปากพะยูน

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Storytelling) เป็นเครื่องมืออย่างง่ายในการจัดการความรู้ ซึ่งมีวิธีการไม่ยุ่งยากซับซ้อน โดยการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นตามแนวทางแบบฟอร์มถอดบทเรียน ศพก. ซึ่งเป็นการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ในการทำงานว่า มีวิธีการทำอย่างไร จึงประสบความสำเร็จ มีการกำหนดโครงสร้างของเรื่องเล่ามีเนื้อหาครอบคลุมประเด็น สำคัญ ๕ ข้อ คือ

- ๑) ผู้เล่ามีปัญหาอะไร หรือ ต้องการพัฒนาอะไร
- ๒) ใช้วิธีการใดแก้ปัญหา/พัฒนางาน
- ๓) ผลงานที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร
- ๔) ผู้เล่ามีความรู้สึกอย่างไร ต่อการแก้ปัญหานี้
- ๕) ผู้เล่าได้เรียนรู้อะไรบ้าง

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

เกษตรกรต้นแบบ ศพก. มีภาระกิจหลายด้าน เช่น ทำการเกษตร ขายของในตลาดนัดชุมชน ทำให้มีข้อจำกัดของเวลาในการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นถอดบทเรียน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้อง ปฏิบัติงานหลายด้าน กรณีที่ต้องออกปฏิบัติงานนอกสถานอาจไม่สะดวกเสมอไป

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

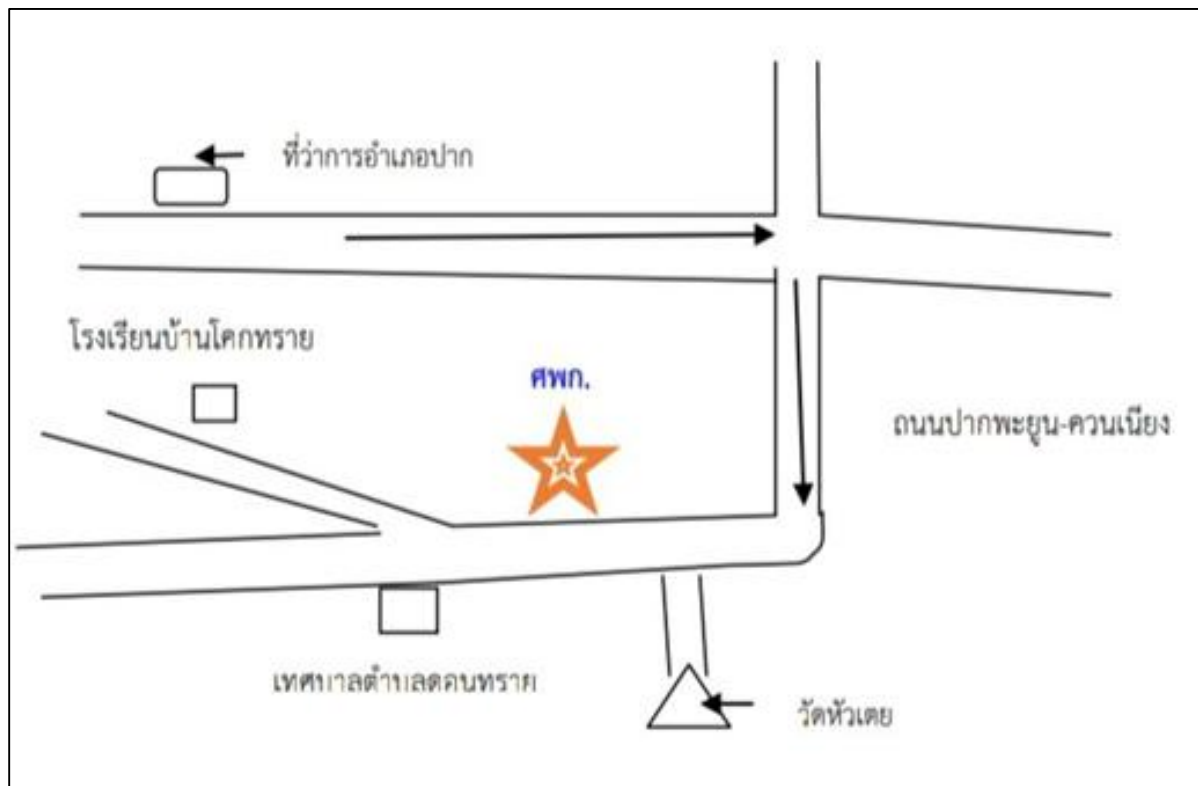
ภาคผนวก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. หลัก

สถานที่ตั้ง : บ้านเลขที่ ๓๗ หมู่ที่ ๓ ตำบลคอนทราย อำเภอบางปะอิน จังหวัดพิจิตร

พิกัด : Latitude ๗.๒๔๑๒๘๐ Longitude ๑๐๐.๓๒๕๖๑๘

X : ๖๔๖๓๔๘ Y : ๘๐๐๖๓๗ zone ๔๗

ทำเนียบศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๓ ศูนย์

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/ กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศตปช.	ผลิตปุ๋ยหมัก	๓	ดอน ทราย	นางสาวกลอยใจ ช้าย ขวัญ	๐๘๖๒๔๔๒๖๕๖
๒	ศูนย์เรียนรู้ยางพารา	ยางพารา	๑๐	ฝาละมี	นางปณณภา ทองธนะ พร	๐๘๑๙๖๙๔๔๘๘
๓	สวนลุงใจ	ไร่นาสวนผสม	๒	ฝาละมี	นายใจ สุวรรณกิจ	๐๘๓๕๓๗๑๓๑๓
๔	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงบ้านโหนดหมู่	เกษตรผสมผสาน	๙	หารเทา	นายกันดินันท์ กิมาคม	๐๖๓๐๗๒๐๕๐๑
๕	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงบ้านควนนก หว่า	เกษตรผสมผสาน	๑๐	หารเทา	นายณรงค์ แก้วสอง เมือง	๐๘๑๐๙๒๕๕๕๓
๖	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงการปลูกพืช ผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน	๑๐	เกาะ หมาก	นางบุญเรือน วงษ์โรจ นกุล	๐๘๐๗๑๗๔๖๒
๗	ศูนย์เรียนรู้แมลง เศรษฐกิจ (ชันโรง)	เกษตรผสมผสาน	๑	ปาก พะยูน	นายนเรศ หอมหวล	๐๘๙๗๒๒๕๕๗๓
๘	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงบ้านกล้วยเถา	พืชผัก	๕	ดอน ประดู่	นายพนม อินทร์ศรี	๐๘๙๘๓๔๑๘๓๖
๙	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงการผลิตปุ๋ย อินทรีย์	ผลิตปุ๋ยอินทรีย์	๒	เกาะนาง คำ	น.ส.กฤติยาภรณ์ สีมัส มิง	๐๘๓๓๙๙๘๖๒๔
๑๐	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชนตำบลหารเทา (ศจช.หลัก)	ผลิตสารชีวภัณฑ์	๔	หารเทา	นายสมุท จันทรังาม	๐๘๖๒๙๖๙๑๗๕
๑๑	ศูนย์การเรียนรู้เกษตร ธรรมชาติ	เกษตรธรรมชาติ	๓	หารเทา	นายสุภกิจ สันสาคร	๐๙๘๕๔๕๒๕๙๕
๑๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงบ้านแหลม กรวด	เกษตรผสมผสาน	๓	เกาะ หมาก	นางวนิตย์ สุวรรณเรือง ศรี	๐๘๖๒๙๕๔๕๐๑
๑๓	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ธรรมชาติดอนประดู่	เกษตรผสมผสาน	๔	ดอน ประดู่	นายสุรศักดิ์ เพชรตีบ	๐๘๗๔๗๘๙๒๐๐

ดำเนินงานถอดบทเรียน โดยสำนักงานเกษตรอำเภอปากพะยูน

